

Warszawa, 11-10-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

III.7064.1246.2023.DS

Pan
Paweł Wdówik
Sekretarz Stanu
Pełnomocnik Rządu do Spraw
Osób Niepełnosprawnych
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

Z dniem 6 sierpnia 2023 r.¹ uchylony został art. 15h ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych².

Na mocy tego przepisu przedłużono ważność orzeczeń o niepełnosprawności, orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami, a także przedłużono okres, na jaki przyznano świadczenia z tytułu niepełnosprawności z pomocy społecznej.

¹ art. 10 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 852)

² Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.)

W związku z jego uchycieniem, orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, którego okres ważności:

1) upłynąłby do dnia 31 grudnia 2020 r. - zachowuje ważność do dnia 31 grudnia 2023 r.,

2) upłynąłby w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. - zachowuje ważność do dnia 31 marca 2024 r.,

3) upłynąłby w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie niniejszego przepisu - zachowuje ważność do dnia 30 września 2024 r.

- jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego ostatecznego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności³.

W związku z zachowaniem ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, na okresy wyżej wskazane, karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami mającymi znacznie ograniczone możliwości poruszania się, zachowują ważność, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego ostatecznego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności⁴.

Natomiast karty parkingowe dla placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób z niepełnosprawnościami mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, zachowują ważność do dnia 31 marca 2024 r.⁵

Uprzejmie informuję Pana Ministra o zwiększeniu liczby skarg wpływających do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, dotyczących długiego okresu oczekiwania na wydanie nowego orzeczenia o niepełnosprawności, w których Skarżący podnoszą, iż z

³ art. 23 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 852)

⁴ art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 852)

⁵ art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 852)

tego powodu mogą utracić prawo do świadczeń z tytułu niepełnosprawności bądź zatrudnienie.

Z dużym zaniepokojeniem przyjąłem informacje przedstawione w artykule opublikowanym w Dzienniku „Gazeta Prawna” z dnia 21 września br. ⁶, dotyczące znacznie wydłużonego, nawet do 8 miesięcy, okresu oczekiwania na wydanie nowego orzeczenia o niepełnosprawności, co wynika nie tylko ze wzrostu liczby wpływających do zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wniosków, ale także braku lekarzy do obsadzania komisji oraz środków finansowych na dodatkowe etaty. Także niepokojące są informacje przedstawione w reportażu telewizyjnym (Fakty TVN)⁷. Należy podkreślić, że konsekwencje takiego stanu rzeczy ponoszą osoby z niepełnosprawnościami, wśród których są pracownicy, a także ich pracodawcy.

Osoba, której wygasa orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, nie może już np. korzystać z parkowania "na kopercie" i zniżek komunikacyjnych. Konsekwencją jest także utrata zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego. Osoba, której wygasa orzeczenie, nie ma też już prawa do ulgi rehabilitacyjnej (ta pozwala m.in. odliczyć wydatki na leki).

Z chwilą, gdy orzeczenie traci ważność, pracownik ma status osoby pełnosprawnej. Nie przysługuje mu ani skrócona norma czasu pracy, ani dodatkowa przerwa w pracy, ani zakaz pracy w godzinach nadliczbowych i porze nocnej. W przypadku osób, którym wygasa orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, nie przysługuje już zwolnienie z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym lub w celu wykonania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających.

Z dniem 1 stycznia 2024 r. wejdą w życie przepisy o świadczeniu wspierającym ⁸. Warunkiem ubiegania się o świadczenie wspierające jest posiadanie orzeczenia o

⁶ „Na wiele miesięcy osoby z niepełnosprawnościami tracą uprawnienia” red. Katarzyna Nocuń, red. Beata Dązbłaż

⁷ <https://fakty.tvn24.pl/zobacz-fakty/dzieci-z-niepelnosprawnosciami-nie-moga-korzystac-ze-swiadczen-i-terapii-brakuje-pieniedzy-na-komisje-orzekajace-7380352>

⁸ ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 1429)

niepełnosprawności, co może zwiększyć liczbę osób ubiegających się o wydanie orzeczenia, a tym samym liczbę wniosków wpływających do zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U z 2023 r. poz. 1058) uprzejmie proszę Pana Ministra o przedstawienie informacji o podejmowanych działaniach w celu skrócenia okresu oczekiwania na wydanie orzeczenia o niepełnosprawności.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/